

**Татарстан Республикасы
Аксубай муниципаль районы
Иске Илдерек авыл жирлеге Советы**

КАРАР

№13

30.04.2015

Иске Илдерек авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны аулау тәртибе һәм йорт хайваннарын тоту кагыйдәләре турында"

Россия Федерациясе Конституциясенң 9, 58 статьяларына, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "ветеринария турында" 1993 елның 14 маендагы 4979-1 номерлы федераль законнарга, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 1999 елның 30 мартындагы 52-ФЗ номерлы федераль законнарга ярашлы рәвештә Иске Илдерек авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тотуны һәм йорт хайваннарын тотуны тәртипкә китерү турында Иске Илдерек авыл жирлеге Советы карар чыгарды:

1. Иске Илдерек авыл жирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту кагыйдәләрен расларга (1 нче кушымта).
2. Иске Илдерек авыл жирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту тәртибен расларга (2 нче кушымта)
3. Өлеге карарны Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга: <http://aksubayevov.tatar.ru>.
4. Өлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны экология, авыл хужалыгы һәм ТКХ бунча комиссиягә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы
Иске Илдерек авыл жирлеге
Совет Рәисе:

В.К. Альметкин

Кагыйдә

Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тотуның өлеге кагыйдәләре (алга таба - кагыйдәләр) милек формасына карамастан оешмаларга, шулай ук йорт хайваннары хужалары булган гражданның кагыла һәм Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә йорт хайваннарын тоту һәм караучысыз хайваннарны тоту тәртибен билгели һәм авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту өлкәсендәге мөнәсәбәтләргә кагыла.

1.2. Өлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясе Конституциясе, РФ Гражданлык кодексы, "ветеринария турында" 14.05.1993 № 4979-1 Федераль закон, "халыкның санитар-эпидемиологик иминлеге турында" 30.03.1999 № 52-ФЗ Федераль закон, "торақ урыннардан файдалану кагыйдәләрен раслау турында" 21.01.2006 № 25 Россия Федерациясе Хөкүмәте Карары нигезендә эшләнгән.

1.3. Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә урнашкан йорт хайваннарына милек мөнәсәбәтләре РФ гражданлык законнарына ярашлы рәвештә көйләнә.

2. Кагыйдәләрдә кулланылган төп терминнар, билгеләмәләр

2.1. Бу кагыйдәләрдә түбәндәге билгеләмәләр кулланыла:

йорт хайваннары кеше тарафыннан тарихи рәвештә кулга ияләштерелгән һәм үрчетелгән, хужаның торақта яки хезмәт биналарында тотылган хайваннар;
авыл хужалыгы хайваннары һәм кошлары эре һәм вак мөгезле терлек, атлар, куянар, казлар, үрдәкләр, тавыклар һәм башка йорт кошлары һәм хайваннар, алар фермер һәм шәхси ярдәмче хужалыкта азык-төлек житештерү өчен кулланыла;

- йорт хайваны хужасы-милек яки бүтән милек булган физик яки юридик зат хайван;

йорт хайваннарын тоту йорт хайваннары хужалары тарафыннан хайваннарның тормышын, физик һәм психик сәламәтлеген саклау, ветеринария-санитария нормаларын үтәгәндә тулы хокуклы нәсел алу, шулай ук жәмәгать тәртибен, гражданның һәм хайваннар дөньясы вәкилләренең иминлеген тәэмин итү өчен башкарыла торган гамәлләр;

күзәтсез хайваннар кеше озата йөрмәгән жәмәгать урыннарында булган, даими яшәү урынына мөстәкыйль кайту сәләтен югалткан хайваннар, хайван вакытлыча бөйләнәштә, кыска җептә, биналар, корылмалар, корылмалар янында муенса белән булган очрақлардан тыш;

караучысыз йорт хайваннарын тоту муниципаль һәм башка оешмаларның караучысыз хайваннарны тоту, изоляцияләү, йоклату яки күмү буенча эшчәнлеге;

- күзәтчелек органнары-дөүләт ветеринария һәм санитария-эпидемиология хезмәте.

3. Йорт хайваннары хужаларының хокуклары һәм бурычлары

3.1. Йорт хайваннары физик һәм юридик затлар милкендә булырга мөмкин. Йорт хайваннарына карата милек мәсьәләләре буенча барлыкка килгән мөнәсәбәтләр гражданлык законнары белән көйләнә. Йорт хайваны хужасыннан суд карары буенча яки гамәлдәге законнарда каралган очрақларда башка тәртиптә генә тартып алырга мөмкин.

3.2. Йорт хайваны хужасы хокукты:

- йорт хайваннарын сатып алу һәм читләштерү;

кирәкле мәгълүмат алу һәм клубларда (жәмгыятьләрдә), хайваннарны яклау, ветеринария һәм башка оешмаларда йорт хайваннарын тоту, аларны тәрбияләү, үрчетү, төрле авыруларны профилактикалау мәсьәләләре буенча теоретик эзерлек узу; йорт хайваннарының тормышын һәм сәламәтлеген башка кешеләрнең һөжүмнәренән саклау өчен;

- аңа караган йорт хайваны туендыру;
- йорт хайваннарын вакытлыча тоту өчен приютка тапшыру;
- тиешле транспорт чараларыннан файдалану кагыйдәләрен үтөгәндә йорт хайваннарын транспортның барлык төрләре белән йөртү;
- хайваннарны уку, шул исәптән тренировка белгече житәкчеләгендә; этләргә кибет яки башка учреждение янындагы муенсада кыска бәйләнгән килеш калдырырга;
- гамәлдәге законнар нигезендә башка хокуклардан файдалану.

3.3. Йорт хайваны хужасы бурычлы:

- йорт хайваны биологик үзенчәлекләренә карап тоту, авыру очрагында ветеринария ярдәме күрсәтүне тәэмин итү;
- аның белән кешеләккә мөгамәлә итү (аларны ташламау, ризыкны караусыз калдырмау, суну кыйнамау һ. б.);
- гражданны йорт хайваннары һөжүмнән сакларга;
- Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән йорт хайваннарын тотуның санитар-гигиена һәм ветеринария нормаларын үтәргә;
- йорт хайваннарының кешегә һөжүм итү очраклары турында ветеринария күзәтчеләге органнарына хәбәр итәргә, йорт хайваннарын ветеринария тикшерүе өчен күрсәтергә;
- дәүләт ветеринария күзәтчеләге органнарына аның йорт хайваннарының кинәт үлеме, массакуләм авыру яки гадәти булмаган тәртибе турында кичекмәстән хәбәр итәргә; 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгәتكә кадәр тирә-юньдәгеләр өчен тынычлык һәм тынлык тәэмин итү;
- йорт хайваннары артыннан экскрементларны, шул исәптән йорт подъездлары, лифтлар, торақ йортлардагы башка гомуми файдаланудагы биналар территориясен жыештырырга;
- хайваннар белән кешеләккә мөгамәлә итәргә, мәрхәмәтсез мөгамәләгә юл куймаска, хайваннарны зоогигиена таләпләре буенча тиешле тоту һәм ашатуны тәэмин итәргә, шулай ук хайваннарны тоту буенча инструкциялар, үгет-нәсихәтләр, киңәшләр белән билгеләнгән срокларда мөһбүри дөвалау-профилактика чараларын үткөрергә. Алга таба тоту мөмкин булмаса хайван башка хужага тапшырылырга яки ветеринария учреждениесенә тапшырылырга тиеш;
- авыру билгеләре булган хайваннарны тикшергәнче (ветеринария белгечләре килгәнче) изоляцияләү буенча чаралар күрергә, хайван үлгән очракта мәетне дәүләт ветеринария учреждениесе белгечләренә хайван хужасының үз ачкалары хисабына диагноз кую һәм ачу өчен биреләр. Мәетне утильләштерү хайван хужасы тарафыннан терлекләр каберлегендә башкарыла;
- хайванны ветеринария белгечләре таләпләре буенча прививкаларны, дөвалау-профилактика эшкәртүләрен тикшерү һәм саклау өчен бирергә;
- йорт хайваннарын балалар мөйданчыкларына, кибетләргә, ашханәләргә һәм башка сөүдә, жәмәгать туклануы предприятиеләренә, мөгариф учреждениеләренә һәм мәдәният, сәламәтлек саклау учреждениеләренә (юл күрсәтүче этләрдән тыш) кертмәскә;
- торақ кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мөйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм шөһәр тибындагы Аксубай бистәсе чикләрендә билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм йорт кошларын көтүгә юл куймаска;
- авыл хужалыгы чөчүлекләрен Чүпләүгә яки уңышны юк итүгә, яки агач утыртуларга, газоннарда һәм чөчөк түтәлләренә терлек һәм йорт кошлары зыян китерүгә юл куймаска.

4. Йорт хайваннарын тоту

4.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары:

4.1.1. Йорт хайваннарын тоту шартлары аларның төр һәм индивидуаль үзенчелекләренә туры килергә һәм ветеринария-санитария кагыйдәләренә җавап бирергә, аларның ризыкка, суга, йокыга, ял итүгә, хәрәкәткә, табигый активлыкка, кеше белән элемтәгә, "Ветеринария турында" Федераль закон нигезендә үз-үзләренә охшаш контактларга ихтыяжларын канәгатьләндерергә тиеш.

4.1.2. Йорт хайваннарын, бер гаиләдә эшләүче фатирларда да, Коммуналь фатир бүлмәләрендә дә, фатирда яшәүче барлык балигы булган милекчеләрнең (эшкә алуучыларның) язма ризалыгы булганда һәм күршеләрдә медицина каршы күрсәтмәләре (аллергия) булмаганда, тулай торакларда да тоту рөхсәт ителә.

4.1.3. Хайваннарны гомуми файдалану урыннарында, ашханәләрдә, коридорларда, баскычларда, чердакларда, подвалларда, шулай ук балконнарда һәм лоджияләрдә тотарга рөхсәт ителми.

4.1.4. Фатир, кунакханә тибындагы йортларда һәм ятакта авыл хужалыгы хайваннарын һәм кошларын тоту рөхсәт ителми.

4.1.5. Җир участогы булган эт хужалары этләренә ирекле йөрүдә бары тик көртөлөнгән территориядә яки бөйләнештә генә тоту ала. Эт булу турында көргәндә кисәтү тактасы ясалырга тиеш.

4.1.6. Этләр, токымнарына һәм билгеләнешләренә карамастан, урамда яки башка жәмәгать урыннарында кешеләр озата йөрмичә (хужалары тарафыннан кибетләр, даруханәләр, көнкүреш хезмәт күрсәтү предприятиеләре янында бөйләнештә калдырылганнарыннан тыш һ.б.) тотылырга тиеш.

4.1.7. Жәмәгать урыннарында, шул исәптән транспортта, этләр муенса һәм кыска арбада, вак хайваннар махсус күчәрәп йөртелә торган контейнерларда булырга тиеш.

4.2. Йорт хайваннарын йөртү:

4.2.1. Этләр гомуми файдалану урыннарында (ихаталарда, урамнарда, жәмәгать транспортында һ.б.) булганда алар кыска бөйләмдә һәм муенса киеп, ө көчкәнә этләр, мөчеләр ябык контейнерларда яки хужаларының кулларында булырга тиеш.

4.2.2. Урам аша һәм магистральләр янында үткәндә эт хужалары, юл-транспорт һәләкәтләренән һәм урамның йөрү өлешендә эт һәләк булудан саклану өчен, аны аракыга алырга тиеш.

4.2.3. Этләренә йөрткәндә, аларның хужалары тынлыкны тәэмин итү өчен чаралар күрергә тиеш.

4.2.4. Исәрек кешеләргә этләренә йөртү тыела.

5. Йорт хайваннарын үтерү һәм аларның калдыкларын күмү

5.1. Йорт хайваннарын үтерү ветеринария хезмәтләре тарафыннан норматив хокукый актларга ярашлы рәвештә түбәндәге очракларда үткөрелә:

1) хайванның дөвалап булмый торган авыруы булганда, хайванның төзәтеп булмый торган газапларын туктату өчен яки гражданның зарарлану куркынычы булганда ветеринария күрсәтмәсе. Ветеринария күрсәтмәләре буенча үтерү бары тик белгеч катнашында гына рөхсәт ителә;

2) хужаның йорт хайваннарыннан баш тартуы;

3) социаль куркыныч хайваннар.

5.2. Йорт хайваннары калдыкларын күмү терлекләр каберлекләрендә башкарыла.

6. Йорт хайваннары (эрә мөгезле терлек, атлар, сарыклар һәм көжәләр) көтүе

6.1. Йорт хайваннары хужалары (юридик яки физик затлар) хайваннарны табигый һәм культуралы көтүлекләрдә көтәләр, көтүгә клиник сәламәт, йогышлы һәм паразит авыруларга каршы прививкаланган (эшкөртелгән) хайваннарны жибәреләр.

6.2. Мәдәният һәм ял паркларында һәм административ биналар янында утыртылган культуралы агачлар һәм газоннар ашаудан саклану өчен торак пунктларда терлекләр кәтү тыела. Торак кварталлар урамнарында, газоннарда, скверларда, паркларда, стадионнарда, балалар мөйданчыкларында, күп фатирлы йортлар ишегаллары эчендә һәм шәһәр тибындагы Аксубай бистәсе чикләрендә билгеләнмәгән башка урыннарда терлек һәм кошлар кәтүе тыела.

6.3. Чәчүлекләрне һәм культуралы агачларны суйган очракта, хокук бозулар өчен җаваплылык кәтүчеләргә, әгәр кәтүчеләр ирекле ялланган булса, аларның хужалары хайваннарга йөкләнә.

6.4. Агуланудан саклану өчен хайван хужалары билгеле урыннарда үз хайваннарын озатырга һәм каршы алырга тиеш.

6.5. Күчмә хайваннар өчен (кәтүлектә кәтүлек итмәгән хайваннар кәтүдән соң хужалары белән очрашмый) хужалар җаваплы.

7. Бу кагыйдәләрне бозган өчен җаваплылык.

Оешманың әлеге кагыйдәләрен бозган өчен гражданныр да Россия Федерациясенәң гамәлдәге Административ һәм җинаять законнары нигезендә һәм тәртибендә җаваплы.

Тәртип
**Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә караучысыз этләр һәм мәчеләр
аулау**

1. Иске Илдерек авыл җирлеге территориясендә караучысыз хайваннарны тоту котыру авыруларын һәм башка йогышлы авыруларны кисәтү, кеше һәм хайваннарны тешлөү очрақларын бетерү, халыкның тәртибен һәм тынычлығын тәэмин итү, караучысыз хайваннар санын көйләү максатларында башкарыла.
Кеше тотмаган, әмма тулысынча яки өлешчә кеше эшчәнлегенә тудырган шартларда яшәүче хайваннар санын көйләү биостерилизация ысуллары яки биологик ысуллар белән, ә аларны куллану мөмкин булмаса эвтаназия ысуллары белән башкарыла.
2. Тотуга караучысыз хайваннар, беренче чиратта аналар, шулай ук конфликтлар китереп чыгаручы агрессив хайваннар, авыру хайваннар һәм тире-юндәгеләр өчен куркыныч тудыручы хайваннар, токымнарына һәм билгеләнешенә карамастан, урамнарда һәм башка җәмәгать урыннарында озата баручы затсыз тотыла.
3. Караучысыз калган хайваннарны тоту муниципаль һәм башка оешмалар тарафыннан муниципаль контракт яки гражданлык-хокукый килешү нигезендә авыл җирлеге башкарма комитеты бюджетында өлгә максатларга каралган акчалар чикләрендә башкарыла.
4. Тотуның төп ысулы булып имобилизация (вакытлыча парализлау) ысулы тора, ул махсус чаралар кулланып пневматик коралдан ату юлы белән башкарыла. Шулай ук башка кешелекле тоту ысуллары кулланылырга мөмкин.
5. Караучысыз этләргә һәм мәчеләргә, кагыйдә буларак, кышкы вакытта 22.00 сәгатьтән 07.00 сәгәتكә кадәр, җәйгә чорда 0.00 сәгатьтән 5.00 сәгәتكә кадәр, ял һәм бәйрәм көннөрөнән тыш, эш көннөрөндә тоталар. Гражданның тормышына һәм сәламәтлегенә реаль куркыныч янаган очракта Староильдеряковский авыл җирлеге башлыгы боерыгы белән тәүлек әйләнәсе 15 көнгә кадәр тоту рөхсәт ителә. Балык тотуның башлануы һәм вакыты турында халыкка массакуләм мәгълүмат чаралары аша алдан хәбәр ителергә тиеш.
6. Караучысыз этләргә һәм мәчеләргә тоту, транспортлау һәм тоту дөүләт ветеринария күзәтчелегенә органнары тәкъдимнөрөнә ярашлы рөвештә башкарылырга тиеш. Хайваннарны тотканда аларга карата мөрхәмәтсез мөгәмәлә итү тыела.
7. Тотуны караучысыз хайваннар белән эшлөгәндә куркынычсызлык техникасы буенча инструктаж үткән һәм фармакологик препаратлар белән эшлөргә рөхсәт ителгән, котыру авыруыннан вакцинацияләнгән, психоневрологик һәм наркологик диспансерларда исәпкә алынмаган кешеләрдән торган бригадалар башкара. Аучылар этләргә һәм мәчеләргә тотуга һәм транспортлауда кешелеклек принципларын үтөргә тиеш.
Караучысыз этләргә һәм мәчеләргә тотар алдыннан, аучы этне яки мәчене озата баручы йөзнең юклығына инанырга тиеш.

8. Аучыларга катгый тыела:

балалар өчен куркыныч булган очраклардан тыш, караучысыз этләрне һәм мәчеләрне балалар янында тоту;

тотылган этләрне һәм мәчеләрне үзләштерү, аларны шәхси затларга һәм оешмаларга сату һәм тапшыру;

- ветеринария органнарын тәкъдим итмичә һәм хупламыйча тозақлар, тоту чаралары һәм ысулларын куллану;

караучысыз этләрне һәм мәчеләрне иммобилизация ысулы белән билгесез күренгән максатларга (куакларда, Начар яктырту вакытында һ.б.) ату, тар киңлекләр буйлап ату, максаттан 10 метрдан артык ераклыкта ату, транспорт чараларыннан ату, шулай ук кешеләр булган юнәлештә ату.

Эш тәмамланганнан соң, эт һәм мәче тоту бригадасы әгъзалары Иске Илдерәк авыл җирлеге башкарма комитетының җаваплы кешесенә кулланылган махсус препаратлар, тотылган хайваннар турында хисап бирергә, шулай ук инвентарьны, автомашиналарны механик чистарту һәм дезинфекцияләүне башкарырга тиеш.